



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 541/2013-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. S., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. O., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 257/2011 z 26. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2013 doručená sťažnosť Ing. I. S., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 257/2011 z 26. februára 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Prievidza (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 205/2010 sa žalobca (H. s. r. o.) podanou žalobou domáhal voči sťažovateľke zaplataenia sumy 393,35 € s príslušenstvom z titulu zaplataenia ceny za diaľkový vzdelávací kurz živnostenského podnikania v zmysle zmluvy o diaľkovom štúdiu uzavretej medzi žalobcom a sťažovateľkou 17. júna 2007. Okresný súd predmetnej žalobe žalobcu, čo sa týka uplatnenej istiny a časti príslušenstva, vyhovel rozsudkom č. k. 16 C 205/2010-53 z 28. marca 2011, ktorý bol na základe odvolania sťažovateľky potvrdený aj napádaným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 257/2011 z 26. februára 2013 (oba rozsudky nadobudli právoplatnosť 8. apríla 2013, pozn.).

Sťažovateľka sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta porušenie ňou označených základných práv a práva predovšetkým z dôvodu, že krajský súd jej znemožnil konať pred súdom, keď na zistený skutkový stav mal použiť iné právne ustanovenie, než aké aplikoval okresný súd, a to bez toho, aby sa sťažovateľka k zmene právneho posúdenia veci krajským súdom mala možnosť vyjadriť. Okrem toho sťažovateľka namieta, že krajský súd akceptoval dôkaz, ktorý žalobca nepredložil pred okresným súdom, ale až v odvolacom konaní pred krajským súdom, ku ktorému sa sťažovateľka rovnako nemala možnosť vyjadriť, a napokon sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že nenapravil pochybenie okresného súdu, ktorý podľa jej tvrdenia vo svojom rozsudku neuviedol, „... ktoré skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné“.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného tiež uviedla:

„Krajský súd de facto akceptoval, že žalobca až v odvolacom konaní dodatočne predložil dôkazy o odoslaní zásielky – tovaru (ktoré mi však ani neboli krajským súdom neboli zaslané a nemohla som sa k nim v procese vyjadriť), čo vzhľadom na koncentračnú zásadu sporového konania nie je prípustné. Krajský súd navyše plne opomenul, že podací

listok (ktorý navyše nie je spôsobilým dôkazom o doručení tovaru, ale iba dôkazom o odoslaní (nešpecifikovanej) písomnosti. ...

Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyslovil ťažiskový právny záver, že na vec sa na rozdiel od názoru okresného súdu nevzťahuje zákon č. 108/2008 Zb. (pozn. správne malo byť Z. z.), čo na právne posúdenie veci malo zásadný význam. Odvolací súd ma v rozpore s ust. § 213 ods. 2 O. s. p. pritom nevyzval, aby som sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadril, čím mi odňal možnosť konať pred súdom. ...

V predmetnej veci bolo totiž podstatným posúdenie skutočnosti, či si žalobca splnil povinnosti vyplývajúce z ust. §-u 7 zákona č. 108/2000 Z. z. (čo som v odvolaní priamo namietala). Podľa ust. § 2 ods. 2 zák. 108/2000 Z. z. ak sa zmluva uzaviera písomne, musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí ustanovenia o záruke, spôsobe uplatňovania reklamácie a o práve na odstúpenie od zmluvy. Tieto podstatné náležitosti, ktoré má zmluva podľa zákona obsahovať, v predmetnej zmluve však absentujú a preto je svojím obsahom v rozpore so zákonom podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. V zmluve, ktorej návrh vypracoval žalobca je síce stručne uvedené, že zákazník je oprávnený odstúpiť od zmluvy do 10 dní od jej uzavretia, ale konkrétne ustanovenie o práve spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy, ktoré má zmluva podľa citovaných zákonných ustanovení obsahovať, sa na žiadnom mieste v zmluve nenachádza. Ustanovenie v zmluve, podľa ktorého je zákazník oprávnený od zmluvy odstúpiť v zmysle platných právnych predpisov, je preto neurčité a nijak nešpecifikuje konkrétny spôsob uplatnenia práva kupujúceho odstúpiť od zmluvy. Toto právo bolo uvedené len veľmi okrajovo, podľa zákona č. 108/2000 Z. z. zmluvy, zmluva navyše v rozpore so zákonom neustanovuje, že zákazník je oprávnený odstúpiť od zmluvy do 7 pracovných dní od prevzatia tovaru. Lehota na odstúpenie zmluvy plynie vždy od prevzatia tovaru nakoľko zákazník kupuje tzv. mačku vo vreci a tovar vidí prvýkrát naživo až po jeho rozbalení, navyše lehota je podľa zákona určená pracovnými dňami a nie dňami kalendárnymi (ako je nesprávne uvedené v zmluve). Tvrdenie okresného súdu, že v danom prípade ide iba o poskytnutie služby je taktiež nesprávne, nakoľko podľa zmluvy od žalobcu mám zakupovať študijný materiál, ktorý je mojim vlastníctvom. Taktiež tvrdenie, že uvedená 10-dňová lehota bola lége artis neobstojí, nakoľko napr. počas sviatkov môže byť počas 10 kalendárnych dní iba 3 pracovné dni (napr. ak Vianoce pripadnú na utorok, stredu

a štvrtok). Krajský súd však tieto odvolacie námietky vôbec neskúmal, nakoľko vec právne posúdil inak, než okresný súd.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. I. S... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 257/2011 zo dňa 26. 02. 2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 257/2011 dňa 26. 02. 2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľovi S... do tridsať dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 331,15 EUR... na účet advokáta JUDr. M. O...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v danom prípade navyše zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv (čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a v súvislosti s tým rozhodnutím (rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 257/2011 z 26. februára 2013), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných ustanovení (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktoré sťažovateľka uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

Predmetom konania ústavného súdu bolo preskúmanie, či rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 257/2011 z 26. februára 2013 došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľkou namietaným rozsudkom krajského súdu vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či

v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Krajský súd svoj rozsudok odôvodnil takto:

„Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Odporkyňa svojím odvolaním namieta, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne vec posúdil.

Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 17. 06. 2007 uzavreli účastníci záväznú zmluvu o diaľkovom štúdiu, predmetom ktorej, bolo korešpondenčné štúdium diaľkového kurzu č. 371; živnostenské podnikanie. V zmluve sa dohodli, že študijná doba kurzu bude trvať 16 mesiacov, pričom začiatok študijného kurzu bol dohodnutý na 30. 06. 2007. Celková cena, kurzu vrátane DPH bola dohodnutá na sumu 393,35 Eur a mala byť uhradená v 8 zálohových platbách. Prvá zálohová platba z ceny kurzu v sume 84,31 Eur bola splatná pri prevzatí dobierky študijného materiálu v termíne začiatku štúdia dňa 30. 06. 2007. Zostávajúca časť ceny kurzu vo výške 309,04 Eur mala byť uhradená v 7 zálohových platbách po 44,15 Eur vždy do 30-teho dňa príslušného kalendárneho mesiaca, pričom prvá z nich bola splatná v druhom kalendárnom mesiaci po uhradení prvej zálohovej platby, t. j. do 30. 07. 2007. Podľa článku I. bod 3 zmluvných podmienok, ktoré sú súčasťou záväznej zmluvy o diaľkovom štúdiu bolo dojednané, že účastník, zmluvy má právo jednostranne písomne bez uvedenia dôvodu od uzavretej záväznej zmluvy odstúpiť v lehote do 10-tich dní

odo dňa jej uzavretia. Podľa článku III. bod 2 zmluvných podmienok medzi účastníkmi bolo dojednané, že omeškanie s úhradou čo i len jednej dohodnutej zálohovej platby o viac ako 10 dní má za následok okamžitú jednorazovú splatnosť zostatku celkovej sumy kurzu. V článku II. bod 1 zmluvných podmienok sa účastníci dohodli, že navrhovateľ zasiela študijný materiál v zásielkach. Študijné materiály prevezme účastník zmluvy v okamihu zaplataenia dobierky na pošte v dohodnutom termíne uvedenom na prednej strane zmluvy. Ďalšie dohodnuté platby je účastník zmluvy povinný hradiť zaslanými poštovými poukážkami alebo bankovým prevodom. V článku II. bod 6 sa dohodlo medzi účastníkmi, že účastník má nárok na pedagogické vedenie a korektúry v časovom rozpätí študijnej doby podľa tejto zmluvy, t. j. bez zvýšenia ceny kurzu. V článku II. bod 7 bolo dohodnuté, že počas celého časového obdobia, počas ktorého je študujúci pod pedagogickým vedením, môže zasielať na H. svoje vypracované úlohy. Riešené úlohy budú opravené, ohodnotené a takto vrátené študujúcemu. Z ďalších predložených listinných dôkazov zo strany navrhovateľa, a to z fotokópie poštovej obálky bolo v konaní preukázané, že v mesiaci jún 2007 po uzavretí uvedenej zmluvy navrhovateľ poslal odporkyni dobierkovou zásielkou študijný materiál, za ktorý mala odporkyňa zaplatiť sumu 2.540,- Sk. Zo záznamu na uvedenej zásielke vyplýva, že odporkyňa zásielku neprevzala v odbernej lehote, pričom zásielka ako nedoručená bola zaslaná navrhovateľovi späť dňa 10. 07. 2007.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom navrhovateľa, že záväzná zmluva o diaľkovom štúdiu zo dňa 17. 06. 2007 uzatvorená medzi sporovými stranami je inomínátnou zmluvou v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka v znení platnom v čase jej uzavretia. I keď v čase uzavretia zmluvy daný typ zmluvy nespadal do definície spotrebiteľských zmlúv uvedených v § 52 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. 12. 2007, aj odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zastáva názor, že daný typ zmluvy možno zahrnúť pod definíciu spotrebiteľských zmlúv uvedenú v § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. v znení platnom do 30. 06. 2007. Na rozdiel od súdu prvého stupňa však odvolací súd má za to, že na daný právny vzťah navrhovateľa a odporkyne vzniknutý zmluvou o diaľkovom štúdiu zo dňa 17. 06. 2007 sa nevzťahuje aj zákon č. 108/2000 Zb. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji.

Podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení platnom do 30. 06. 2007, spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho

zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú, vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Navrhovateľ používa principiálne zhodný formulár na uzavretie obdobných zmlúv a uzatváral zmluvy, ktorých účastník zmluvy podstatným spôsobom obsah týchto zmlúv neovplyvnil.

Po preskúmaní obsahu zmluvy o diaľkovom štúdiu zo dňa 17. 06. 2007 uzavretej medzi účastníkmi konania aj odvolací súd dospel, k záveru, že zmluva je platná, účinná jej obsah je zrozumiteľný a vyvážený pre obe zmluvné strany; súhrn práv a povinností navrhovateľa a odporkyne vyplývajúcich z nej netrpí nerovnováhou na ujmu odporkyne. Odporkyňa uzavrela zmluvu slobodne, bez nátlaku, pred jej uzavretím sa z jej obsahom, ako aj so zmluvnými podmienkami oboznámila, obsah zmluvy a dohodnuté zmluvné podmienky svojim podpisom na tejto zmluve akceptovala. Aj nepomenovaná zmluva je rovnako záväzná ako zmluva pomenovaná, ak je uzavretá v súlade s právom, teda ak neodporuje obsahu alebo účelu zákona alebo ho neobchádza alebo sa neprieči dobrým mravom. Podľa čl. I. bodu 3 zmluvných podmienok mala odporkyňa právo písomne bez uvedenia dôvodu od uzatvorenej zmluvy odstúpiť v lehote do 10 dní od jej uzavretia, pričom odporkyňa toto právo nevyužila, a preto bola podľa nej povinná plniť si svoje povinnosti. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že navrhovateľ svoj záväzok zo zmluvy voči odporkyni zaslaním dobierkovej zásielky zo dňa 28. 06. 2007 splnil, keď odporkyni zaslal prvú časť študijného materiálu na dobierku, za ktorý mala uhradiť do 30. 06. 2007 prvú splátku ceny kurzu vo výške 2.540,- SK. Keďže odporkyňa túto zásielku neprevzala a v zmysle článku II. bod 1 zmluvných podmienok si nevyžiadala priloženou žiadosťou z prvého dieľu ďalšie čiastkové zásielky, študijného materiálu, zo strany navrhovateľa nemohla dôjsť ani k ďalšiemu, zmluvne dohodnutému plneniu, a to zaslaniu ďalšieho študijného materiálu, a poskytnutiu ďalších zmluvne dohodnutých služieb. V článku III. bod 2 zmluvných podmienok bolo medzi účastníkmi dohodnuté, že omeškanie s úhradou čo i len jednej zálohovej platby o viac ako 10 dní má za následok okamžitú jednorazovú splatnosť zostatku celkovej sumy kurzu. Na základe tohto zmluvného dojednanja vznikla odporkyni dňom 11. 07. 2007 povinnosť uhradiť navrhovateľovi celkovú cenu kurzu 393,35 Eur v plnej výške. V danom prípade boli splnené i podmienky ust. § 560 veta prvá Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak si zmluvy majú účastníci plniť navzájom, môže sa domáhať

plnenia záväzku len ten, kto sám plnil svoj záväzok skôr, alebo je ho pripravený splniť. Navrhovateľ už čiastočne svoj záväzok voči odporkyni začal plniť (zaslaním študijného materiálu na dobierku) a podľa jeho vyjadrenia je pripravený splniť celý svoj záväzok vyplývajúci mu zo záväznej zmluvy o diaľkovom štúdiu. Za tohto stavu boli odvolacie námietky odporkyne neopodstatnené. V ostatnom odvolací súd poukazuje na riadne a náležité odôvodnenie napadnutého rozsudku, s ktorým sa stotožňuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).“

Základnou východiskovou premisou citovaného rozsudku krajského súdu je stotožnenie sa s právnym názorom okresného súdu v otázke posúdenia zmluvy o diaľkovom štúdiu uzavretej 17. júna 2007 medzi sťažovateľkou a žalobcom, ktorú obidva súdy kvalifikovali ako inominátnu zmluvu uzavretú podľa Občianskeho zákonníka majúcu znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa v rozhodnom čase účinného zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Krajský súd rozdielne od okresného súdu konštatoval iba skutočnosť, že podľa jeho právneho názoru na daný prípad nie je možné aplikovať „aj“ zákon č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji (ďalej len „zákon č. 108/2000 Z. z.“) v jeho znení účinnom v rozhodnom čase, ktorý však okrem Občianskeho zákonníka a zákona o ochrane spotrebiteľa aplikoval na daný prípad práve okresný súd.

Okresný súd totiž konštatoval, že na daný prípad okrem príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona o ochrane spotrebiteľa je možné aplikovať navyše ešte „aj“ ustanovenia § 5 až § 8 zákona č. 108/2000 Z. z. upravujúce problematiku podomového predaja. Podľa krajského súdu však na spornú zmluvu o diaľkovom štúdiu nemožno aplikovať „aj“ zákon č. 108/2000 Z. z., a to konkrétne (v nadväznosti na závery okresného súdu) jeho ustanovenia o podomovom predaji, ktorým sa podľa § 5 ods. 1 označeného zákona v znení účinnom v rozhodnom čase rozumel predaj tovaru alebo poskytovanie služieb na základe zmluvy uzavretej medzi predávajúcim a spotrebiteľom, najmä

a) pri akcii organizovanej predávajúcim mimo miesta prevádzkarne alebo mimo trhového miesta,

b) pri návšteve predávajúceho u spotrebiteľa, u iného spotrebiteľa alebo na pracovisku spotrebiteľa, ak si spotrebiteľ takúto návštevu nevyžiadal, alebo

c) pri návšteve predávajúceho u spotrebiteľa, ak si spotrebiteľ návštevu vyžiadal a predávajúci mu ponúkne aj iný tovar alebo službu, o ktorú spotrebiteľ pri vyžiadaní návštevy neprejavil záujem.

Podľa § 5 ods. 3 písm. e) zákona č. 108/2000 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase ustanovenie citovaného odseku 1 sa nevzťahuje na predaj tovaru alebo na poskytovanie služieb uskutočňovaných na základe zmluvy o predaji tovaru alebo o poskytovaní služieb, ak (1) bola zmluva bola uzavretá na základe ponukového katalógu predávajúceho, s ktorým sa mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť v neprítomnosti predávajúceho; (2) predávajúci a spotrebiteľ budú trvale vo vzájomnom obchodnom vzťahu; (3) v ponukovom katalógu a v zmluve sú uvedené práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy v lehote siedmich pracovných dní od prevzatia tovaru alebo poskytnutia služby.

Podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona č. 108/2000 Z. z. pri podomovom predaji je predávajúci povinný okrem všeobecných podmienok predaja a podmienok prevádzkovania živnosti aj písomne upozorniť spotrebiteľa najneskôr pri uzavretí zmluvy na jeho právo písomne odstúpiť od zmluvy do siedmich pracovných dní odo dňa prevzatia tovaru alebo uzavretia zmluvy o poskytnutí služby a uviesť meno a adresu alebo názov a sídlo osoby, u ktorej môže toto právo uplatniť.

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 108/2000 Z. z. o predaji tovaru alebo o poskytnutí služby je predávajúci povinný spotrebiteľovi vydať doklad, v ktorom uvedie druh tovaru alebo poskytnutej služby, ich cenu, obchodné meno a sídlo, ak podomový predaj vykonáva právnická osoba, alebo meno a trvalý pobyt, ak podomový predaj vykonáva fyzická osoba, a dátum prevzatia tovaru alebo poskytnutia služby. Za taký doklad sa považuje aj doklad vyhotovený elektronickou registračnou pokladnicou.

Z kontextu citovaných ustanovení zákona č. 108/2000 Z. z., ako aj z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva podstata podomového predaja tovaru a podomového poskytovania služieb, ktorý je charakterizovaný tým, že predajca (podnikateľ fyzická alebo právnická osoba) na zabezpečenie odbytu ním predávaných tovarov a poskytovaných služieb sám iniciuje kontakt so spotrebiteľom (t. j. s kupujúcim tovaru alebo s príjemcom

služby), a to obvykle priamo v byte alebo na pracovisku spotrebiteľa, prípadne v byte u iného spotrebiteľa, kde dochádza priamo ku kúpe a predaju tovaru (t. j. aj k prevzatíu tovaru spotrebiteľom), resp. k poskytnutiu a prijatiu služby spotrebiteľom. Pričom ku kúpe tovaru pri podomovom predaji alebo k poskytnutiu služby pri jej podomovom predaji môže dôjsť buď vo forme konkludentne, alebo písomne uzavretej zmluvy, ktorej uzavretiu tak predchádza ofenzívne konanie predávajúceho, ktorý realizuje prezentáciu a predaj tovarov a služieb mimo svojej prevádzky. V postavení spotrebiteľa sa v týchto prípadoch vyskytuje moment prekvapenia, ktorý sa prejavuje tým, že spotrebiteľ nie je na uzavretie kúpno-predajnej zmluvy vopred pripravený a s jej uzavretím vôbec nepočíta, častokrát nemá možnosť porovnať kvalitu a cenu takouto formou kupovaného tovaru alebo prijímanej služby s inými ponukami na trhu a spotrebiteľ je tiež v neistote kde, kedy a u koho si bude môcť uplatniť svoje práva vyplývajúce mu zo zmluvy o podomovom predaji, keďže predaj sa realizuje u neho doma, a nie v prevádzke predávajúceho. Naproti tomu predávajúci vystupuje ako profesionál, ktorý mal možnosť vopred sa na takéto „podomové“ stretnutie so spotrebiteľom pripraviť.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že uvedený špecifický charakter podomového predaja tovarov a služieb, keď obvykle bezprostredne pri realizovaní tohto predaja spotrebiteľ preberá tovar alebo prijíma službu, ktoré si vopred neobjednal, resp. s ktorými sa nemal možnosť vopred oboznámiť, logicky determinuje aj zákonodarcom stanovený počiatok na plynutie 7-dňovej lehoty na odstúpenie od takejto zmluvy o podomovom predaji, ktorá v prípade podomového predaja tovaru začína plynúť odo dňa prevzatia tovaru a v prípade podomového poskytnutia služby začína plynúť od uzavretia zmluvy o poskytnutí tejto služby [§ 7 ods. 1 písm. d) zákona č. 108/2000 Z. z.]. Zmluva o podomovom predaji tovaru alebo služby môže byť buď písomná, alebo môže mať aj podobu ústnu, pričom v tomto prípade je dôkazom o jej uzavretí písomné potvrdenie, ktorým môže byť aj doklad vyhotovený elektronickou registračnou pokladnicou (§ 7 ods. 3 zákona č. 108/2000 Z. z.).

Z uvedeného charakteru a podstaty podomového predaja tovarov a služieb vyplýva, že v prípade sťažovateľky o takýto prípad nešlo. Sťažovateľka nepreukázala ani netvrdila,

že by zmluvu o diaľkovom korešpondenčnom štúdiu, ktorej predmetom bolo poskytnutie opakujúcej sa služby (výučba zvoleného študijného odboru) a ktorú uzavrela so žalobcom, uzavrela doma alebo „pri akcii“ organizovanej žalobcom mimo jeho prevádzkarne (§ 5 ods. 1 zákona č. 108/2000 Z. z.). V tejto súvislosti sa tiež žiada podotknúť, že študijné materiály, ktoré mali byť v zmysle zmluvného dojednania priebežne zasielané sťažovateľke žalovaným, nebolo možné vnímať ako samostatnú kúpu tovaru, pretože tieto materiály boli nevyhnutným predpokladom pre realizáciu, resp. pre poskytnutie služby žalobcom sťažovateľke (t. j. boli iba hmotným nosičom služby – poskytovanie diaľkového korešpondenčného vzdelávania, resp. boli súčasťou tejto služby, pozn.), a tiež cena za tieto študijné materiály (platené pri doručení materiálov dobierkou, pozn.) nebola stanovená osobitne, ale bola stanovená ako cena služby, veď napokon zo zmluvného dojednania malo vyplývať, že „*Dobierka obsahuje potvrdenie o platbe za kurz...*“ (a contrario – nie potvrdenie o platbe za študijné materiály doručované dobierkou, s. 2 rozsudku krajského súdu, pozn.).

V uvedených súvislostiach ústavný súd podotýka, že obidva zákony, t. j. tak zákon o ochrane spotrebiteľa, ako aj zákon č. 108/2000 Z. z., sú právnymi predpismi, ktoré v rozhodnom čase poskytovali ochranu spotrebiteľovi, pričom zákon o ochrane spotrebiteľa poskytoval spotrebiteľovi túto ochranu v širšom právnom rámci zahŕňajúcom predaj výrobkov a poskytovanie služieb v prípadoch, keď k plneniu dochádzalo na území Slovenskej republiky, a na ostatné prípady sa vzťahoval vtedy, ak plnenie súviselo s podnikateľskou činnosťou prevádzkovanou na území Slovenskej republiky (§ 1 ods. 3). Zákon č. 108/2000 Z. z. chránil spotrebiteľa iba pri špecifických druhoch predaja tovarov a poskytovania služieb realizovaných formou podomového alebo zásielkového predaja alebo poskytovania služieb, ak tovar alebo vecné plnenia a výkony z poskytnutej služby kupovala fyzická osoba a tie jej neslúžili na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (§ 1 tohto zákona).

Nielen z uvedenej charakteristiky rozdielneho rozsahu ochrany poskytovanej spotrebiteľovi vyplývajúceho z rozdielnosti podstaty právnych vzťahov chránených obidvom označenými zákonmi na úseku ochrany spotrebiteľa, ale už aj z dôvodovej správy

k zákonu č. 108/2000 Z. z. vyplýva, že zákon č. 108/2000 Z. z. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku (ktorý tiež upravuje problematiku spotrebiteľských zmlúv, pozn.), ako aj k zákonu o ochrane spotrebiteľa v postavení zákona *lex specialis*. Inými slovami, zákon č. 108/2000 Z. z. bol na ochranu spotrebiteľa aplikovateľný iba v špecifických prípadoch predaja tovarov a služieb majúcich formu podomového alebo zásielkového predaja a v ostatných prípadoch bolo potrebné aplikovať iba zákon o ochrane spotrebiteľa a Občiansky zákonník.

V danom prípade okresný súd a stotožniac sa s ním aj krajský súd vzťah medzi sťažovateľkou a žalobcom vzniknutý na základe zmluvy o diaľkovom korešpondenčnom štúdiu právne kvalifikovali podľa Občianskeho zákonníka a zákona na ochranu spotrebiteľa, takže už nebolo potrebné aplikovať aj zákon č. 108/2000 Z. z. (*lex specialis*), tak ako to napokon ustálil krajský súd, pričom svoje závery riadne odôvodnil v ich logickej súvislosti spôsobom, ktorý neodporuje zmyslu a účelu aplikovaných právnych noriem, ktorý nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle a je ústavne udržateľný.

V tejto súvislosti neobstojí ani obranná argumentácia sťažovateľky, že rozhodnutím krajského súdu došlo v porovnaní s rozhodnutím okresného súdu k „*zmene právnej kvalifikácie*“ zisteného skutkového stavu, pokiaľ ide o aplikáciu zákona č. 108/2000 Z. z., pretože vzhľadom na skutočnosť, že označený zákon aplikoval okresný súd, sťažovateľka sa k jeho aplikácii, resp. k predpokladom jeho aplikácie mala možnosť vyjadriť už v konaní pred okresným súdom, pričom krajský súd aplikáciu tohto zákona iba nepripustil, resp. jeho aplikáciu na daný prípad „vypustil“. Tento záver odôvodnil ústavne akceptovateľným spôsobom (pozri už uvedené, pozn.), t. j. v danom prípade teda nešlo o situáciu, že by krajský súd bol na zistený skutkový stav použil právny predpis, ktorý pri dovtedajšom rozhodovaní o veci na súde prvého stupňa nebol ešte použitý, tak ako to sťažovateľka uvádza v sťažnosti, poukazujúc na judikát R 36/2010 (s. 12 sťažnosti, pozn.). Inými slovami, nebol to krajský súd, ktorý by sa ako prvý vyjadroval k otázke aplikácie zákona č. 108/2000 Z. z. na danú vec.

Okrem toho ústavný súd na margo argumentácie sťažovateľky, že tým, že bol na jej prípad aplikovaný zákon o ochrane spotrebiteľa v spojení s Občianskym zákonníkom, a nie zákon č. 108/2000 Z. z., čím sa cíti byť ukrátená o lehotu na odstúpenie od dotknutej zmluvy, ktorá podľa nej mala začať plynúť od prevzatia tovaru (tak, ako to upravuje zákon č. 108/2000 Z. z.), a nie od uzavretia zmluvy (tak, ako to upravoval v § 59 ods. 2 Občiansky zákonník), ústavný súd podotýka, že v prípade podomového predaja služby podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona č. 108/2000 Z. z. bolo možné odstúpiť od zmluvy do 7 pracovných dní odo dňa uzavretia zmluvy o poskytnutí služby, pričom pri inom ako podomovom predaji služby (čo je prípad sťažovateľky, pretože v danom prípade išlo o poskytovanie služby žalobcom sťažovateľke, a nie o predaj tovaru, pozri už uvedené, pozn.) bolo možné podľa § 59 ods. 2 písm. a) Občianskeho zákonníka od zmluvy odstúpiť dokonca do 10 dní od uzavretia zmluvy. Inými slovami, keďže sa v danom prípade sťažovateľke na základe zmluvy o diaľkovom korešpondenčnom štúdiu poskytovala služba, v každom prípade, t. j. či už v prípade aplikácie Občianskeho zákonníka, alebo v prípade aplikácie zákona č. 108/2000 Z. z. (čo v danom prípade je len teoretická úvaha, pretože nešlo o podomový predaj, pozri už uvedené, pozn.), by lehota na odstúpenie od zmluvy začala plynúť vždy od jej uzavretia, pričom pokiaľ by išlo o dĺžku tejto lehoty, tá by bola pre spotrebiteľa výhodnejšie stanovená Občianskym zákonníkom.

Vzhľadom na skutočnosť, že už okresný súd konštatoval, že v danom prípade nešlo o zásielkový predaj, a sťažovateľka tento záver ani žiadnym spôsobom nespochybnila, táto otázka nebola predmetom prieskumu ani krajského súdu, a teda ani ústavného súdu.

V súvislosti s ďalšou námietkou sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd rozhodol na základe dôkazu, ktorý žalobca predložil až v odvolacom konaní a ku ktorému sa ona nemala možnosť vyjadriť, ústavný súd podotýka, že je síce pravda, tak ako to vyplýva z napadnutého rozsudku krajského súdu, že žalobca až v odvolacom konaní predložil poštový podací hárok potvrdzujúci odoslanie dobierky so študijným materiálom sťažovateľke (túto zásielku si sťažovateľka neprevzala, pozn.), avšak súčasne je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že identické údaje čitateľné z tohto dôkazového materiálu (t. j. deň odoslania zásielky, pozn.) boli čitateľné, a teda už okresnému súdu známe aj z iného

dôkazu predloženého už v konaní v prvom stupni, a to z fotokópie obálky, v ktorej bola predmetná zásielka sťažovateľke žalobcom zasielaná a ktorá mu bola vrátená ako nedoručená. Vzhľadom na uvedené tak predloženie ďalšieho dôkazu v odvolacom konaní, ktorý iba verifikoval skutkové zistenia už z prvostupňového konania, nemožno považovať za takú skutočnosť, ktorá by podstatne ovplyvnila rozhodnutie vo veci samej.

Z uvedených dôvodov sa námietky sťažovateľky o tom, že rozsudok krajského súdu je arbitrárny, vnútorne rozporný a ústavne neudržateľný, javia ako zjavne neopodstatnené.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad krajského súdu tieto znaky nevykazuje, a preto ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy),

ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovateľka domáhala ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2013